

*„Előbb csináld azt, ami szükséges,
utána azt, ami lehetséges,
és máris azt fogod csinálni, ami lehetetlen.”
Assisi Szent Ferenc*

A szükséges, a lehetséges és a lehetetlen elsajátítása... Szociális munkás képzés Szegeden

Kormányos Klaudia
szociális munkás
Szociális Védelmi Központ, Zenta

Kormányos Klaudia vagyok, Szerbiából, Zentáról. Zenta (szerbül Cehra/Senta) város és község (közigazgatási egység), Vajdaságban, a tartomány északi részén, Bácskában, 42 km-re délre a szerb-magyar határtól helyezkedik el, a Tisza folyó jobb partján.

Tanulmányaimat 2010. szeptemberében kezdtem meg a Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Karának Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszékén, szociális munka alapszakon levelező munkarendben.

Speciális helyzet volt az enyém, hiszen egyrészt, akkor már 18 éve dolgoztam a Zentai Szociális Védelmi Központban, szociális munkás munkakörben, másrészt határon túlról érkeztem, más szociális ellátórendszerből, más törvényi előírásokkal, már beidegződött problémamegoldó szokásokkal, tele szakmai dilemmával.

Véletlen kerültem e pályára, műszaki mérnöki diplomával. Egyre jobban aggasztott és bizonytalanná tett az a tény, hogy hiányos elméleti tudással végzem a munkám, hiányos elméleti háttérrel avatkozom be mások életébe. Talán a személyiségemből eredő empátia, hitelesség és feltétel nélküli elfogadás segített abban, hogy hosszú éveken át „megmaradjak” és lelkesen végezsem munkámat. Azonban, egyre erőteljesebben éreztem, hogy az évek alatt összegyűjtött gyakorlati bölcsesség nem elég, szükségem van elméleti ismeretalapokra, ami segít a nap mint nap felmerülő dilemmák eldöntésében, megerősít, és biztonságot ad. Az egyre erősödő belső motiváció hatására jelentkeztem a Szegedi Tudományegyetem szociális munka alapképzésére.

Szegedi Tudományegyetemen a szociális munkás alapszakon (BA) 6 elméleti és 1 gyakorlati féléven át folyik a képzés, nappali és levelező tanrendben. Az összegyűjtendő kreditek száma 210. A levelező tanrend nagyban hozzájárul illetve lehetővé teszi a munka mellett való tanulást, hozzájárul az élethosszig tartó tanulás megvalósulásához, ami Szerbiában gyermekcipőben jár.

Az alapképzés elméleti ismereteket nyújt, szakmai készségeket fejleszt, értékeket közvetít és gyakorlati jártasságot alakít ki. Az elméleti képzés hat tárgykörben folyik: társadalomismeret és szociológia, társadalom- és szociálpolitika, egészségügyi, pszichológiai, jogi és igazgatási ismeretek valamint a szociális munka elmélete és gyakorlata. A képzés nagyon fontos részét képezik az önismereti és a szakmai készségfejlesztő tréningek, hiszen Rogers óta tudjuk, hogy a segítő tevékenységben nem csak a módszer, hanem a segítő személyéből fakadó sajátos magatartás is döntő.

A már szakmában lévő hallgatók számára ezen kurzusok nagyban fejlesztik saját személyiségük szakmai eszközként való használatát, hozzájárulnak hivatásuk gyakorlásához szükséges készségek fejlesztéséhez. A pályakezdő kollégák számára pedig segítség szakmaválasztásuk motivációjának tudatosodásában.

A szociális munka célja: elősegíteni a társadalmi változásokat, a problémamegoldásokat az emberi jólét, a szabadság és a társadalmi igazságosság növelésében. Célja továbbá, hogy az emberi viselkedésről és a társadalmi rendszerekről szóló elméletek felhasználásával azokon a pontokon avatkozzon be, ahol az emberek egymással és társadalmi környezetükkel kapcsolatba kerülnek (IFSW, IASSW, 3Sz). Ebből kifolyólag egy kliens illetve kliensrendszer problémáinak felmérése azt igényli, hogy alapos ismeretekkel rendelkezünk magáról a kliensről, a kliens környezetéről, valamint figyelembe vegyük azokat a különböző rendszereket, amelyek a kliensre hatással vannak. Ezek a gazdasági, jogi, nevelési, egészségügyi, társadalmi rendszerek. Ezeket a rendszereket hivatottak megismertetni az elméleti ismereteket nyújtó kurzusok.

A Szegedi Tudományegyetem szociális képzés alapszakán megszervezett kurzusokon keresztül a hallgató megismeri az állampolgárok életét legjelentősebben szabályozó jogi normarendszert, megismeri az állami szervezetrendszer működését, kitekintést nyer az Európai Unió jogforrási rendszerére, megismeri a polgári jogi, büntetőjogi alapokat, megismerkedik az alapvető emberi jogokkal stb. Segítséget kap a jogszabályok olyan szintű alkalmazásához, amely a leendő munkatevékenységéhez elengedhetetlenül fontos.

A szociológia, társadalom- és szociálpolitikai kurzusok tanításának célja, hogy megismertessék a hallgatókat a magyar társadalom szerkezetének legfőbb jellegzetességeivel, hogy a hallgatók megismerjék azokat a kutatási módszereket, amelyek lehetővé teszik a társadalmi történések vizsgálatát. A hallgatók megismerik a szociálpolitikai technikákat, alapelveket, a szociális megoldások hatásosságát és hatékonyságát.

Természetesen az esetkezelés módszertanát is tanulják a hallgatók, amely kurzusok keretein belül elsajátítják a beavatkozási modelleket, minek következtében képessé válnak egy intervenció professzionális megtervezésére, kivitelezésére, dokumentálására és értékelésére.

A pszichológiatudományok terültéről is megkapják a tanulók a választott hivatás végzéséhez szükséges tudást, megtanulják a személyiséget, mint rendszert szemlélni, betekintést nyernek a különböző családterápiás módszerekbe. Választott kurzus keretein belül a hallgatók megismerkedhetnek a gyermekrajzok elemzésével, növelve ezzel a gyermeki személyiség, illetve az őt körülvevő környezet, események megismerési módszereinek repertoárját.

A képzés alatt kapott egészségügyi alapismeretek megalapozzák a tanulmányok későbbi fázisában szereplő pszichiátria, közegészségtan, társadalom-egészségtan tárgyakat valamint kellő felkészültséget és ismereteket nyújtanak a hallgatónak, hogy feltalálják magukat az egészségügyben, az idősekkel, függőségi betegségben szenvedőkkel végzett szociális munka területén.

A felsoroltakon kívül a hallgatók átfogó képet kapnak a civil szféráról, ismereteket szereznek a napjainkban oly nagy jelentőséggel bíró projektmenedzsment témában, és a számítógépes ismereteiket is fejleszthetik.

Természetesen, az általam felsorolt ismeretanyag csak egy szegmense a képzés alatt megszerezhető tudásnak.

Nagy öröömre, 2013 februárja óta tanszékünkön szociálpolitika mesterképzés (MA) is folyik. A képzés 4 féléves. A mesterképzésben (master) szakmai specializálódásra, elmélyültebb tudás megszerzésére van lehetőség. Nekem különösen öröömre szolgált, a szociális munka-szociálpolitika „párosítás”. Bármennyire is jó egy ország szociálpolitikája, mindig vannak kliensek, akik kiesnek a szociális védőhálóból. A szociálpolitika folytonos javításának célja, hogy befoltozza, és ne csak áthelyezze a lyukakat a hálón. Úgy gondolom a szociális munkások azok, akik leginkább látják, hogy hol a lyuk a hálón. A Szegedi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszékén megszervezett mesterképzés felkészíti azokat a szociális munkásokat a szociálpolitikai szerepvállalásra, akik elhivatottságot éreznek az irányba, hogy részt vállaljanak ezen szakpolitika alakításában, hozzájáruljanak a szociális ellátórendszer működtetéséhez, hatékonyan képviseljék a társadalmi érdekeket, és bekapcsolódjanak a kutatásba és az oktatásba is.